

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 14/2006 rd**

Regeringens proposition med förslag om godkännande av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 juni 2006 en proposition med förslag om godkännande av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen (RP 67/2006 rd) till utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten ska lämna utlåtanden till utrikesutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- utrikesråd Oras Meres-Vuori, utrikesministeriet
- regeringsråd Liisa Heinonen, arbetsministeriet.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från social- och hälsovårdsministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det fördrag om upprättande av en konstitution för Europa som undertecknats i Rom i oktober 2004 samt lagen om sättande i kraft av fördraget.

Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa är ett internationellt fördrag mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen. Det ersätter de nu gällande fördrag som Europeiska unionen baserar sig på. De centrala målen för totalrevideringen är att förenkla och förtydliga grundfördragen, få unionen att fungera effektivare och föra den närmare medborgarna.

Fördraget förstärker unionens dimension för grundläggande och mänskliga rättigheter bl.a. genom att unionens stadga om de grundläggande rättigheterna tas in i grundfördraget och det blir möjligt för unionen att tillträda den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter.

Totalreformen avser att modernisera unionens institutionella struktur och utveckla unionens handlingskapacitet, öppenhet och demokratiska karaktär. Genom det konstitutionella fördraget ersätts det nuvarande systemet för beslutsfattande med kvalificerad majoritet och röstviktnings i rådet med ett system baserat på

s.k. dubbel majoritet. Antalet ledamöter i Europeiska kommissionen reduceras.

Det konstitutionella fördraget stärker principen om tilldelade befogenheter. Den befogenhet som inte har tilldelats unionen i konstitutionen

tillfaller medlemsstaterna. Unionens befogenheter preciseras och förtydligas också annars. Området för unionens befogenhet ändras genom att vissa nya politikområden tillförs och de nuvarande befogenheterna vidareutvecklas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet lämnade i våras ett utlåtande (AjUU 5/2006 rd) om statsrådets redogörelse om Europeiska unionens konstitutionella fördrag. Det upprepar kommentarerna i utlåtandet.

Det är viktigt att Europeiska unionen utvecklas, anser utskottet. Jämfört med det gällande Nicefördraget är det konstitutionella fördraget klarare, enklare och effektivare med tanke på beslutsfattandet. De viktigaste medborgerliga rättigheterna stärks genom att stadgan om grundläggande rättigheter införlivas med det konstitutionella fördraget som därmed blir ett rättsligt bindande dokument.

Jämställdhet mellan kvinnor och män

I det konstitutionella fördraget ingår bestämmelser som är principiellt viktiga och välkomna i ett jämställdhetsperspektiv. Det är betydelsefullt att jämlikhet tas upp bland de värden som unionen ska bygga på (I-2) och att ett av unionens mål anges vara att främja jämställdhet mellan kvinnor och män (I-3).

Jämställdhet mellan kvinnor och män är ett centralt område för EU:s socialpolitik. Men EU-rätten har av hävd främst skyddat formell jämställdhet i arbetslivet, medan Finland och de övriga nordiska länderna velat främja verklig jämställdhet på alla livsområden. Utskottet lägger stor vikt vid att bestämmelserna i det konstitutionella fördraget stärker EU:s ambitioner på senare tid att utsträcka jämställdhetsprincipen ut-

anför arbetslivet och till aktiva insatser för att främja jämställdheten.

Arbetslivsrättigheter

Artiklarna under avdelningen Solidaritet (II-87—II-98) är viktiga för arbetslivet. De återger kärnan i den europeiska sociala modellen, som EU-institutionerna inte får kränka och som medlemsstaterna har åtagit sig att följa. Bestämmelserna stärker EU:s sociala dimension. I ett arbetslivsperspektiv är det ett problem att det finns vissa spänningar mellan de här bestämmelserna och bestämmelserna om den inre marknaden, som förbjuder snedvridning av konkurrensvillkor och garanterar fri rörlighet för personer, tjänster, varor och kapital.

Utskottet ser gärna att regeringen fäster allvarlig uppmärksamhet vid spänningen mellan den fria rörligheten och den sociala dimensionen, som på senare tid ofta har varit framme i samband med unionens utvidgning och bl.a. behandlingen av tjänstedirektivet. Om den fria rörligheten och de ekonomiska friheterna prioriteras klart mer än sociala rättigheter och skydd av arbetskraften, kan det hända att de rättigheter som hör samman med de grundläggande principerna för de nordiska avtalssamhällena ställs på spel och att balansen mellan arbetsmarknadens parter rubbas. Utskottet inskräpper att arbetslivsrättigheterna spelar en central roll för medborgarna. Om obalansen mellan sociala rättigheter och ekonomiska friheter i EU-rätten leder till att arbetslivsrättigheterna urholkas, kan det få negativa konsekvenser för EU-medborgarnas förtroende för och uppskattning av unionen. Totalrevideringen av unionens avtalsstruktur har som mål inte bara att tydliggöra beslutsförandet utan

också att tillnärma medborgarna och unionen. Om det råder balans mellan sociala rättigheter och ekonomiska friheter i EU-rätten ökar medborgarnas förtroende för unionen och gör det lättare för dem att ta till sig unionen. Det är viktigt att regeringen gör en insats för att avveckla spänningen mellan ekonomiska rättigheter och

sociala friheter genom att ge den sociala dimensionen större tyngd.

Utlåtande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår

att utskottet ska tillstyrka propositionen.

Helsingfors den 21 september 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jukka Gustafsson /sd
vordf. Anne Holmlund /kok (delvis)
medl. Sari Essayah /kd
Susanna Haapoja /cent
Anneli Kiljunen /sd
Esa Lahtela /sd
Pehr Löf /sv (delvis)
Rosa Meriläinen /gröna (delvis)
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Markus Mustajärvi /vänst

Terhi Peltokorpi /cent (delvis)
Leena Rauhala /kd
Jukka Roos /sd
Tero Rönni /sd
Arto Satonen /saml
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent (delvis)
ers. Matti Kauppila /vänst (delvis)
Paula Risikko /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.

AVVIKANDE MENING

Motivering

I sitt tidigare utlåtande AjUU 5/2006 rd tar utskottet upp spänningen mellan arbetsrätten och de ekonomiska fri- och rättigheterna och påtalar de artiklar i det konstitutionella fördraget som klart inskränker skyddet för stridsåtgärder på arbetsmarknaden jämfört med gällande nationella lagstiftning. Utskottet fäste sig också vid problemen med den rättsliga grunden för gränsöverskridande åtgärder. Lagstiftningens gränser är diffusa i många centrala och nationellt viktiga arbetsrättsliga frågor och tolkningen överlämnas åt domstolen.

För att värna de centrala medborgerliga rättigheterna föreslog utskottet då i en kläm att regeringen ska arbeta för att avveckla och påverka spänningen mellan de ekonomiska friheterna och den sociala dimensionen i Europeiska unionen. Vi framhöll redan då att utskottet skulle ta ställning till det föreliggande fördraget och om innehållet var acceptabelt. Vi godtog inte det sätt på vilket en majoritet inom utskottet försökte göra det konstitutionella fördragets innehåll på vårt ansvarsområde mer acceptabelt genom en kläm. Nu föreslår regeringen att riksdagen ska godkänna fördraget med exakt samma innehåll

utan att på något sätt ta hänsyn till den kläm som majoriteten i utskottet föreslagit. Efter utskottets tidigare utlåtande har det också blivit helt klart att det konstitutionella fördraget av politiska skäl inte kan träda i kraft i den här formen. Vi ser inget förnuft i att kräva att riksdagen ska anta ett konstitutionellt fördrag som inte i den formen kommer att vinna laga kraft.

Avvikande åsikt

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi att klämen i utskottets utlåtande ska godkännas med följande lydelse:

Det konstitutionella fördraget uppfyller inte förväntningarna att det skulle bli ett nytt kodifierande system för unionsfördragen. Fördraget avvecklar inte spänningen mellan arbetslivsrättigheter och ekonomiska friheter i Europeiska unionen och tydliggör inte deras inbördes normhierarki. Därför föreslår utskottet att Finland inte på något som helst stadium ska ratificera det konstitutionella fördraget.

Helsingfors den 21 september 2006

Sari Essayah /kd
Matti Kauppila /vänst
Esa Lahtela /sd
Markus Mustajärvi /vänst

Leena Rauhala /kd
Jukka Roos /sd
Tero Rönni /sd